

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinosti je moč!

EDINOST

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdajah ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdaje izhajajo ob 6. uri zjutraj, večerjo pa ob 7. uri večer. — Obojno izdaje stane: za en mesec . f. — 30, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . f. — 80, za pol leta . f. — 1.50, za leto . f. — 3.00. Na naročbe brez priložene naročilnice se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 20 avc., izven Trsta po 25 avc. Sobotno večerjo izdaje v Trstu 40 avc., izven Trsta 50 avc.

Oglaš se računsko po tarifi v petiti; za naslove z doblimi črkami se plačuje prestop, ko črke obsega navadnih vrstic. Poslana oglasnice in javnozastavne, da- mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredu: alica Caserma št. 13. Vsaka pismo mora biti frankovano, kor nafrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglase sprejema upravitelstvo alica Molino pic- colo št. 3, II. nadst. Odprte reklamacije so proste postnine.

Novo ministerstvo in primorski Italijani.

III.

V ta namen torej, da bode italijanstvo tem odločneje izraženo v poslanski zbornici na Dunaju, hote vsi zastopniki avstrijskih Italijanov zasnovati poseben italijanski klub. Vse je baje navdušeno za to idejo: Istrani, Tržačani, Tirolci (seveda laški) in — italijansko narodno časopisje. Vse kaže na to, da postane resolucija, vsprejeta na italijanskem shodu v Poreču, skoro meso in kri.

Osamosvojiti se hočejo torej Italijani v državnem zboru. In pritegniti moramo tudi mi menenju slavne italijanske gospode, da bode po samostojnem, čisto italijanskem klubu odločneje in pregnantneje izraženo avstrijsko italijanstvo.

Vprašanje pa nastaja sedaj: ali bode novi italijanski klub nevarniši nam Slovanom nego je bil dosednji Coroninjev klub? Mi pravimo, da ne!

Da utrdimo to svoje menenje, treba, da primerjamo ugled, ki je ga imel bivši Coroninjev klub po svojem vodstvu, z ugledom, ki ga utegne imeti bodoči italijanski klub. Razlika bode najbrže velikanska.

Da stvar dobro presodimo, poklicati si treba v spomin senačni in nepričakovani izid, ki ga je imela slovita afeta radi dvojezičnih napisov po Istri. Po izgreduh, ki jih je uprizorila poulična druhal po nalogu dobro poznanih intelektualnih provzročiteljev, bila sta gotovo jako angaževana ugled države in avtoriteta vlade. O tem je bil uverjen ves svet! In kako se je zasukala vsa stvar? Tako, kakor ne bi bil nikdo pričakoval. Roka pravice je sicer res dosegla nekatere neposrednih razgrajčev, ali v stvari sami, v bistvu je triumfovala italijanska stranka. In ta trijumf je bil zares sijajen, posebno ako pomislimo na energijo, ki jo je razvijala vlada nasproti v primeri z našimi Italijani mnogoštevilnemu, imovitemu, odločnemu, v političnem pogledu popolnoma dozorelemu in za obstanek države prevažnemu narodu in česemu! Tu peščica, tam mogočen činitelj, in vendar: peščica je dosegla kar je hotela, narod česki pa je zadela kazen nad dvoletnega izjemnega stanja v Pragi in njega okolici, dasi so bili izgredu v Piranu po svoji naravi hujši, nego pa izgredu v Pragi.

A ta zares redki trijumf so si priborili naši Italijani le posredovanjem Coroninjevega kluba. Le na priporočilo mož, kojih avstrijski patrijotizem je vzvišen nad sleherni sum, umaknila je vlada svojo naredbo. Kar sta dosegla takrat grof Fran Coronini in grof Dubsky za italijansko stranko, ne dosežejo nikdar Italijani sami. Moč Coroninjevega kluba je izvirala iz osebnega ugleda grofa Coroninija samega, a bodočemu itali-

janskemu klubu ne bode načeloval noben grof Coronini. V tej okolnosti je označena velikanska razlika med prejšnjo parlamentarno skupino Italijanov in med bodočo. Italijanska misel najde sicer odločnišega izraza v bodočem klubu, toda le po obliki, v bistvu pa ne! Novi klub bode sicer izdal enunciacije in sklepal resolucije radikalno italijanskega značaja, a slednjič bode prisiljen na uslogo kabinetu Badenijevemu! Dosedaj so ministerstva poštevala menenje grofa Coroninija in pri slehernem važnem vprašanju govorili so o Coroninijevem klubu kot o činitelju, kojega ni smeti prezirati. Odslej bode to najbrže drugače. Nečemo reči, da nastane nasprotje med grofom Badenijem in našimi Italijani, ali razmerje bode drugače nego je bilo do sedaj. Tudi odslej bode vlada računala na italijanske glasove, toda kot take, ki so je j gotovi! Kaj pa storiti družega Italijanom. Njih dosednji najmočnejši zavezniki v nemško-liberalnem taboru so prišli na boben in so sami potrebni vladine podpore kakor berač koščka kruha; ti liberalci ne bodo mogli nikomur mnogo pomagati. Pri drugih strankah se Italijanom ni naupati podpore. Kam naj se torej obrača italijanski klub, nego do — vlade! Vemo, da bi naši sodeželani italijanske narodnosti raje videli, da bi jim ne trebalo obračati se tja, kamor jih ne vleče srce. Ali, kaj hočejo, ko vedo, da bi se zrušilo njih neopravičeno gospodstvo nad slovenskim življenjem v isti hip, ko bi jim vlada odrekla svojo dobrohotnost. V malih besedah povedano, je naša sodba le-ta, da vzlic vsemu bahačenju in ropotanju bodoči italijanski klub ne stopi v opozicijo proti vladi, a Italijani bodo na slabšem v toliko, ker jim odpače ugled grofa Coroninija in nimbus avstrijskega patrijotizma njegovega. Marsikaj, kar se je verjelo grofu Coroniniju, se izvestno ne bode tako lahko verjelo načelniku bodočega italijanskega kluba Italijani bodo torej tudi odslej glasovali za vlado, izvzemši seveda le one slučaje, ko jim bode prilika, da pokažejo svojo nestrpnost nasproti slovenskemu življenju, ali njih razmerje do Badenijeve vlade bode vendar dokaj različno od razmerja Coroninjevega kluba do prejšnjih vlad. Coroninijevci so bili po zaslugi svojega načelnika cenjeni gostje v vladnem taboru, člani bodočega italijanskega kluba bodo le dobro došli — poma g a č i. Gospoda napravijo — kakor pravi tista prislovica — luknjo v vodo in varajo se, ako menijo, da komu imponujejo se svojimi poreskimi resolucijami za osnutje italijanskega kluba. Novi klub pridobi seveda na vnanjem italijanskem značaju, ali na znotranji vrednosti izgubi: krika bo več, moči pa manj.

In tako naj vedo gospoda, da smo mi

Slovenci hladno do dna duše vsprejeli vest o osnutju italijanskega kluba; vlada pa menda tudi, ker bode imela odslej svobodnejšo roko.

Taki optimisti seveda nismo, da bi se nadejali, da se pod novo vlado obrnejo stvari na Primorskem nam v prilog. Do takih nad nas ne vspodbujajo ni poljska narodnost ni poljska načela gospoda ministra predsednika, še manje pa sedanja evropska konstelacija. Kajti nikar ne pozabimo, da je sedanje položnje primorskih Slovanov po velikem delu posledica sedanjih razmer med posamičnimi državami evropskimi. Dokler bodo trajale te razmere, je tudi malo nade, da bi se premenile razmere na Primorskem. Na to stran so računali jasni. Vendar pa pozdravljamo nekakim zadovoljstvom osnutje italijanskega kluba, ker morda vendar ne bode tiste nesrečne intimnosti med njim in vlado, čemur bode posledica ta, da bode vsaj našim poslancem olehčano delo pri razkrivanju krivic, ki se nam gode. Na ta način bomo lože dosegali vsaj moralnih uspehov v pred sodnim stolom poštene javnosti.

Politiške vesti.

V Trstu, dne 17. oktobra 1895.

Cesar v Zagrebu. Včeraj je cesar obiskal mestno hišo, sinagogo, sodno poslopje in akademijo. V mestni hiši je zagotovilo njegovo Veličanstvo, da pri bližnji priložnosti obišče zopet to lepo mesto. Zvečer je bil Zagreb sijajno razsvetljen. Cesar je odpotoval ob 8. uri zvečer med navdušenimi ovacijami ogromne množice. V svojem ročnem pismu do grofa bana Khuena Hedervarija izraža cesar najtoplejšo zahvalo meščanstvu glavnega mesta zagrebškega na tolikih dokazih udanosti in ljubezni. Cesar hvali še posebno uzorno vedenje prebivalstva, iz v z m š i j e d e n j e d i n i k a z n j i v i s l u č a j.

Ko se je cesar odpeljal prirejala je množica burne ovacije nadvojvodu Leopoldu Salvatorju in dru. Franku.

Demonstracije v Zagrebu. Včerajšnja brzojavka, ki smo jo prejeli iz Zagreba, bila je sestavljena nejasno, zbok česar tudi nje vsebina ne soglašja popolnoma z današnjimi poročili drugih listov.

V tem pogledu odgovarja naša brzojavka resnici, da so včeraj predpoludne vseučilišniki sežgali ogrsko zastavo poleg spomenika Jelačića. Ni pa res, da je bil sin dra. Franka ranjen ob tej priliki, ampak ranjen je bil že po noči. Napadlo ga je namreč, izstopivšega iz kavarne, več železniških uradnikov madjarske narodnosti.

Poročevalec „Il Mattin“ trdi, da se je vsled demonstracij situacija jako zamo-

rgolenje kakor na mravljišču, ako vrzemo vanje zrno peska.

„Že gredó! — Vidite? — Že prihajajo iz farovža. Klarica z mladenčcem, Zemecki z družico, — za njimi častitljivi gospod, — Marjeta“.

In vsakdo je iskal vzvišenega mesta, vsakdo silil naprej, da bi vse dobro videl. Samo Ciril se je pritullil k pokopališčnemu zidu; samo on, ko so vsi zvedavo pogledovali, je sklonil glavo, snel vojaško kapico in zakril si blede lice.

Noge so se mu tresle, v glavo mu silila krv — sreča, da je bil oprt ob pokopališčni zid, sicer bi bil padel.

V tem je slišal, da je nekdo prihitel; začutil, da ga je nekdo prijel za roko.

„Hitro, Ciril, so že tukaj!“

„Naj so!“

„Hitro pojdi!“

„Kam?“

tala ter da je položnje grofa Khuena-Hedervarija jako omajano. Orožniki so stražili madjarsko zastavo na slavaloku.

Oblasti so uvedle strogo preiskavo proti izgredu in je že zaprtih več dijakov. Nadejamo se pa, da se strogost oblasti obrne tudi proti onim madjarskim junakom, ki so smrtno ranili mladega Franka.

Teško verjetno in vendar resnično
V „Obzoru“ čitamo, da so odstranili iz mestne dvorane sliko bivšega bana Mažuraniča. Mažuranič je bil ban hrvatski, častni mešan zagrebski, on je otvoril v Zagrebu hrvatsko vseučilišče on je bil prvi hrvatski pesnik, kojemu narod hrvatski izvestno postavi spomenik. — Sliko take dike naroda in domovine so torej odstranili iz mestne dvorane, izpred oči Njeg. Veličanstva! Človek bi niti ne verjel temu, da ne vidi pred seboj črno na belem. In potem se še čudijo protimadjarskim demonstracijam!

Brez komentarja. Današnja „Reichspost“ piše razpiti črkami:

Namestnik tržaški, vitez Rinaldini, došel je, kakor znano, na Dunaj in se je opetovano posvetoval z ministerskim predsednikom grofom Badenijem. Razume se ob sebi, da pri vsaki premembli kabineta se načelniki dežel pogovore z načelnikom kabineta o položnju v podrejenih jim pokrajinah, toda topot je nastopila cela prememba v zistemu. Namestnik Rinaldini je posnel iz opetovanih posvetovanj, da treba enkrat storiti konec nepatrijotškemu rogoviljenju tržaških in družih „patrijotov“, da so zadnji dopodki najneprijetnejše dirnoli na največjem mestu, istotako, da tlačenja Slovencev ni smeti več nadaljevati, ampak da mora nastopiti popolna enakopravnost obeh narodnosti. Vajeti treba ostreje napeti proti Italijanom. Z ozirom na dosedanje vedenje viteza Rinaldinija, pa je vprašanje, da-li isti izvede tako politiko, veliko verjetneje je, da namestnik izvede posledice. Italijanski poslanci Primorske opazajo, da veje druga sapa, in ustanove v državnem zboru, kakor že naznanjeno, italijanski klub 13 mož. Ministerski predsednik grof Badeni se je temu baje jako smijal.

Dostavek treditstva: Odgovornost za vso to vest prepuščamo „Reichsposti“ in nočemo in tudi ne moremo pisati komentarja. Le to bodi rečeno, da radi verjamemo, da se je jako smejal grof Badeni, ko je čul o novem italijanskem klubu. Smo menda vendar pravo zadeli se svojim menenjem o bodočem italijanskem klubu. Glej naš današnji članek!

Izjemno stanje v Pragi je menda odpravljeno z današnjim dnem. Dotični proglesi so bili baje že včeraj dotiskani. Izjemno stanje je trajalo 25 mesecev.

„Tje bliže k cerkvenim vratom“.

„Ali bi res imeli tako vest? Hočete-li res, da se izpostavljam sramoti in posmehu? Da bi od žalosti znerel? Samo zato ste šli toraj z menoj, samo zaradi tega ste me za drževali? In jaz vam vendar nisem storil nič zalega!“

„Ne izgovarjaj se, le kar pojdi!“

„Ne pojdem!“

Toda Ciril se je zastonj vpiral. Prihitela sta še dva, prišla ga pod pazduho, ter predrla žnjim k cerkvenim vratom.

„Tukaj bodi! — Ako nočeš, da te spoznajo, zakrij si med tem obraz, toda tukaj bodi! A vi fantje, roké sém! Napravimo verigo!“

In v tem trenutku razstopili so se Touzetinski junaki, prišli se za roké in veriga bila je močnejša od železa. Gledalci niso vedeli, kaj to pomenja in čudili so se tej šegi. Toda čakali so radovedno, kakó izide to, ko dospé tje kaj svatovski spreved. (Dalje prih.)

PODLISTEK.

Klarica iz farovža.

(Dalje).

„Tú, bi že ne bilo več tako“.

„Iti bi bili morali torej poprej“.

„Poprej nismo videli Cirilovih solznih oči“.

„Torej greste res le Cirilu na ljubo?“

„Zares! Na ljubo Cirilu gremo, na ljubo Zemeckemu pak se žurimo“.

„Kako naj to razumem?“

„Dedek, govor vas utruja pri hoji“.

In kakor lijak gnal se je ta zastop proti Kamenici po vsej široki cesti; kdor jih je srečal, vsak se je ustavil — ter gledal nekaj časa za njimi.

Davno so se zagugali v kameniškem stolpu zvonovi, čijih veselo donenje se je glasilo daleč na okrog, ko se je gnječa prignala k zvoniku pred cerkvijo. Na prostoru

pred farovžem in cerkvijo bila je glava pri glavi. In sedaj so prišli še ti iz Touzetina!

„Ali še ni šel svatovski spreved v cerkev?“

„Ni še!“

„Počakajmo toraj“.

Ciril se je postavil tesno k zidu, tam zadej, da bi ga ne videl nihče. Poznali so ga tukaj kakor doma, toda on ni hotel, da bi se mu smijali, ali ga pomilovali. Ali — kdo pa gleda na svatbi na kakega bojazljivca tam v kótu?

Ded je potegnil Cirila za rokav.

„Ne veš, kaj nameravajo?“

„Ne vem; vprašal sem jih sicer po strani, pa odgovora so mi obljubili za pozneje. Rajši bi ubežal na kraj sveta, pa imam baje še trohico počakati, da me potem pospremijo k Terezinu“.

Sedaj so se oglašili v drugi kameniški zvonovi in med ljudmi je nastalo vrenje in

Različne vesti.

Imenovanje. Gosp. prof. M. Zavadlaj je imenovan gimnazijskim ravnateljem v Dubrovniku. Čestitamo!

Častnimi občani je imenovala občina Višnjaves g. drž. poslanca Miho Vošnjaka in dra. Lavoslava Gregorica ter župana Josipa Lipuša. Krasne diplome je izdelala tiskarna Dragotina Hribarja v Celju.

Se ne miruje! Dovolj prilike imeli smo govoriti v našem listu o slovenskih krajevnih imenih povodom vojske, katero sta bila zapričela zaradi „Tržiča“ nestrpni „Il Piccolo“ in zvesti mu tovariši „Indipendente“ proti modri „Adriji“, ki je hotela ta dva slavofobna glasila poučiti o stvari — o kateri sama ne razume mnogo. Izrekli smo svoje menenja o stvari in ponavljamo isto nasproti brezumnim trditvam tržaških „liberalnih“ italijanskih listov, da imajo na naši zemlji na vsak način slovenska krajevna imena **prvenstvo** pred laškimi. Tej pravici, da imenujemo naše kraje po naši, to je z imeni, ki so obstala stoletja prej, nego so došli lahonski laži-liberalci v naše kraje izživat nas, tej pravici se ne odreče narod slovenski niti židovsko-liberalnemu zarodu na ljubo. Kar pa se dostaje krajevnih imen ne slovenskih zemlji, imamo menda Slovenci baš isto pravo imenovati jih po svoje, kakor si prisvajajo tako pravico Lahi in drugorodci. Zakaj prekrščajo n. pr. Lahi ime bavarske prestolnice v „Monaco in Baviera“, namesto da bi jo nazivljali s pristinim nemškim imenom „München“? Ker tega imena Lah menda ne more izgovoriti? No, vidite, isti razlog bi veljal v tem slučaju tudi za Slovence. Zakaj ste prekrstili mesto Aachen v „Acquisgrana“, Köln v „Cologna“, Wien v „Vienna“, Hercegovina v „Petroburgo“, Mosko celó v „Mosca“ (!)? Da ste vi zares „liberalni“, priznali bi brez ovinkov, da nimate „svetovnega patenta“ za prevajanje krajevnih imen vsega sveta, kakor ste si prisvojili pravico pačiti imena v ozi naši domovini. Ako bi se moglo z vami razpravljati resnobno in stvarno, našli bi nas vselej pripravljene na odgovor. Nemogoče pa je razpravljati z nestrpnimi, ali prepričati se z — neumneži. In da „Il Piccolo“ židje in njegovi strastni somišljeniki zaslužijo pridevek be da k o v, o tem naj sodi vsak, ki je čital včerajšnje številko tega slovanščarja in ki ima nekoliko pojma o slovensčini. Evo tu nekoliko cvetk iz „Piccolo“ slovensčine, katero podtika nam: Mletki, Bukovec (?), Corigrad (!), Cedad (?), Druzdani (?), Labko (!) („Il Piccolo“ pravi, da imenujemo Slovenci Italijo „Labko“!), Mohuc (?), Napolja (?), Nemsko (čitaj Nemčija), Sakin (?), Ecava (?), Evdelj (?), Rakusava (!) (čitaj Avstrija!), Rima, Encmost (?). Kateri Slovenec je kedaj v svojem življenju čital taka imena, ali jih celó izustil? Katera slovenska krščena duša pa razume naslednja imena: Sablonaj, Stanovaj, Siverna, Krebel, Senjisci, Balkas?? — V očigled takim izrod dom budalosti more pameten človek le pomilovaje zmajati z ramo.

Še dve vprašanji. Pregovor pravi, da apetit narašča med jedjo. Tako je tudi z povpraševanjem. Gospodje pri „Goriškem Vestniku“ so jeli povpraševati nas, mi njih in sedaj se komaj iznebimo jednega vprašanja pa nam sili drugo v pero.

„Zdravi politiki“ goriški se spodtikajo sedaj najbolj ob one poslance, izvoljene po priporočilu društva „Sloga“, ki so c. kr. uradniki. Tudi mi nismo posebni prijatelji uradniških kandidatur, ali pri posebnih odnošajih treba se ravnati po pregovoru: Est modus in rebus! Često so odnošaji močnejši nego naše želje. Tako je bilo tudi pri volitvah na Goriškem; in hvaliti moramo le Boga, da smo med uradniki dobili — značaje v.

Ali denimo, da ima „Goriški Vestnik“ popolnoma prav se svojim nasprotovanjem uradniškim kandidaturam; potem ga po moramo vprašati: zakaj so „zmerni“ gospodje nasprotovali kandidatom „Sloge“ v velikem posestvu? Ali je gospod Alfred Coronini c. kr. uradnik, ali se je kedaj pokazal slabica nasproti vladi?!

Še jedno vprašanje:

O govorici, da bode grof Alfred Coronini o prihodnjih državnozborskih volitvah kandidoval v kmečkih občinah, piše zadnji „G. V.“ doslovno: „Dobro in prav je, ker visokorodni gospod grof je kot državni poslanec na svojem mestu!“

Kako torej, da ste nasprotovali tudi kandidaturi tega moža, o katerem sami pravite, da je na svojem mestu in o katerem je uverjenje splošno, da nam lahko mnogo koristi pri pripoznanju dobri volji, po svoji odločnosti, po svojem socialnem položaju in po svojih zvezah?!! Ali se ni gospod grof ravno s tem zameril na mnogih straneh, ker hoče pomagati goriškim Slovincem?!

Znamenje časa. V slovenskih, toda močno ponemčurjenih trgih Ormož in Brežice na Spodnjem Štajerskem osnutej se poleg utrakvističnih šol še samostojni nemški šoli. Slovenski otroci bodo morali hoditi v dvojezične, nemškutarski pa v izključno nemške šole. Pa naj še reče kdo, da ne živimo v dobi — germanizacije.

Z Vrabč nad Vipavo nam pišejo: Koliko se mora truditi naš ubogi kmet in kolikokrat zastoj! Ali pride suša ali toča in uničen je ves njegov trud. Tako tudi letos imamo malo pridelka. Prvega žita smo pridelali jako malo, za krompir je bila srednja letina, zadnjega pridelka bo malo, ali, rekli bi, skoraj nič: malo repe in zelja. Ajde pa niti za seme ne bode. Obrniti se bomo morali s prošnjo do slavne vlade, da nam ona dopsilje tega semena. Kar se dostaje vinske trte moramo tudi reči, da nas je močno zapustila, ker je toli oslabela, da noče več donášati pridelka. Letos bi bili sicer imeli dobro letino, pa je prišla toča, ki je pokončala naše nade. Mimogrede bode povedano, da so naša vrhovska vina jako primerna za poletje.

Pri takih razmerah se moramo res vprašati, kaj bode vendar z našim ubogim kmetom in trgovcem. Davki, patenti in doli klade se zmerom višajo, prihodki pa nižajo. Kako bomo zmagovali toliko bremena, zlasti tam, kjer je jela pustošiti trta us? Posojilnice se res množe, ali tudi posojilnicam treba plačevati obresti. Od kje jemati? Drugega zaslužka pa ni nikjer.

Tudi gosp. župana bi prosili, da bi nekoliko bolj poskrbel za občinske poti, kajti slabe so da Bog pomagaj. Res, da je pri nas sam grič, vendar bi se dalo kaj storiti, da bi lože vozili in tudi v cerkev hodili. Tudi to bi priporočali, da bi se tajniški posli ne opravljali v gostilni, v navzočnosti raznih pivcev. Vsaka stvar na svojem mestu.

Iz Ljubljane nam pišejo: Nov humanitarni zavod — za 700.000 gl. — Zdaj-le, ko vam pišem te vrste, blagoslovija knezoškof dr. Misia in deželni odbor je otvoril — novo deželno bolnico, ki je opravljena z vsemi najnovejšimi in najmodernejšimi napravami in potrebščinami, kakoršnih v Avstriji do zdaj še nikjer ni, razven jedno, približno podobno na Dunaju. Do 1. nov. t. l. nastopijo bolniki pot iz stare bolnišnice ozir. barak, v — novo poslopje. S tem dnem prično zdravniki posloovati v novem zavodu. — Opis poslopja in njegovih naprav priobči „Slov. Narod“ iz strokovnjakega peresa. — Pozornost obrniti treba je zdaj na ljudi, katerim bosta potom pogodbe izročena notranja oskrb in gospodarstvo. Dosedaj se ni nič skrbelo za vestno ravnanje z bolniki! Poleg svoje boleznosti so ti še stradali in žejo trpeli notri in sploh v vsem le pomanjkanje uživali, vse pa drago — plačevati morali, samo da so gotovi ljudje kovali za-se kapital. Kar povprečno se je delalo s temi bolniki do zdaj. Mi ne rečemo za danes drugega nič nego: v novi bolnišnici naj bodo bolniki deležni tega, česar pridejo iskat in vodstvo in oskrbnitvo naj izpolnjujeta zdaj vestno svojo dolžnost! Punctum!

Podgornikov večer, katerega so 14. t. m. priredili Dunajski visokošolci v pozdrav uredniku „Slovanskega Sveta“, se je obnesel uprav sijajno. Udeležencev je bilo nad 100. Spregovorila se je marsikaka ostrabeseda o narodnem „delovanju“ kranjskih prvakov. G. Podgornik je govoril obširno in temeljito o slovanskem političnem programu ter o načelih „Slov. Sv.-a“. Bil je burno pozdravljen. Izrekla se je soglasna zaupnica „Sl. Svetu“, „Edinosti“ in „Soči“. Zabavni del večera so oskrbovali pevci „Slovenije“.

Še XX. september pred tržaškim sodiščem. Včeraj torej bila je pred tukajšnjim sodiščem razprava proti 23letnemu težaku Viktorju Suštersiču iz Trsta, obtoženemu lahkega telesnega poškodovanja, ker je na predvečer XX. septembra udaril svetovalca E. Rascovicha. Suštersič pa ni stal sam pred so-

diščem, bil je v odlični družbi. Soobtožena bila sta: 39letni zdravnik in mestni svetovalec dr. Ernest Spadoni iz Trsta zaradi so-krivnje prestopka po §§. 5 in 411 kaz. zak. in 27letni trgovec in hišni posestnik Karol Hillebrand iz Trsta, zaradi prestopka po §. 411 kaz. zak. O dr. Spadoniju pravi obtožba, da se je dne 19. septembra na Acquedotto zagrozil s palico težaku Josipu Živicu, ker je le-ta zaklical „živila Avstrija“ ter zajedno je Spadoni zakričal, da naj prisotni razbijejo glavo Živicu, o Hillebrandu pa trdi obtožba, da je udaril Živca s palico v tilnik. — Obtoženi dr. Spadoni je tajil, toda izjave svedokov dokazale so njegovo krivnjo. Suštersič je priznal, da je udaril Ed. Rascovicha, toda izpričal se je s tem, da je hotel braniti svojega prijatelja Živca, katerega so bili „gospoda obkrožili in udrihali po njem. Udaril pa je Rascovicha — katerega niti ni poznal — zaradi tega, ker je videl, da je ta gospod voditelj pretepalcev. Gledé Hillebranda se ni dokazala njegova krivnja. Sodišče je obsodilo dr. Spadonija na 10 gl. globe, Suštersiča na tri dni zapora, Hillebranda pa je rešilo obtožbe. — Gledé svetovalca Ed. Rascovicha pridržal si je državni pravdnik pravo, da digne i proti njemu obtožbo radi prestopkov po §§. 411 in 496 in proti jednemu Rascovichovih sinov zaradi javnega nasilstva, ker se je isti utikal v posel stražarjev. Svetovalec Rascovich je prosil, da naj se ta razprava vrši koji drugi dan, v kar je sodišče privolilo.

(V raztolmačenje onim našim čč. čitate-ljem, ki ne poznajo določeb kazenskega zakona, omenjamo, da govori §. 5. o zapeljevanju ali pozivljanju h kaznivim dejanjem; §. 411. o lahkem telesnem poškodovanju in §. 496. o žaljenju na časti. Ured.)

Mesečna statistika tržaška. Tekom m. avgusta t. l. porodilo se je v tržaški občini 417 otrok (216 moških in 201 ženskih); izmed teh bilo jih je 54 nezakonskih. Porodilo se je 80 parov (1 civilno). Umrlo je 369 oseb (200 moških, 169 ženskih). Največ oseb umrlo je v tem mesecu dne 15. (22), najmanj dne 18. (5). Najtoplejši dan je bil 29. (30.4 stop. C.), najhladnejši 9. (15.6 st. C.). — Prebivalstvo je povzilo tekom avgusta meseca: 1857 volov, 130 krav, 1977 telet, 1 bika, 2546 koštrunov, 13 jagnjet, 8 prascev, in 91 konj, a skupno torej 6823 glav klavne živine. Lepa čreda!

Tedenska statistika tržaška. V tednu od 6. do 12. t. m. porodilo se je v tržaški občini 79 otrok (38 moških in 41 ženskih). V isti dobi je umrlo 93 oseb (55 moških in 38 ženskih). V razmerju na število prebivalstva pride 30-07 mrličev na vsakih 1000 duš. — Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti: 15 slučajev jetike, 10 sl. vnetja sopnih organov, 3 sl. dčvice, 2 sl. škrlatice in dr.

Vojška „nagrada“ za poštenje. Pariški listi pripovedujejo to-le dogodbico, ki se je pripetila tekom poslednjih vojaških vaj v okolici Pariza. Neki vojak izgubil je svojo novčarko. Našel jo je drug vojak ter jo pošteno izročil svojemu pobočniku. Polkovnik je poštenega vojaka nagradil s tem, da mu je dovolil dopust do polnoči. Naslednjega dne je „izgubil“ še s t vojakov svoje novčarke in šest drugih vojakov jih je „našlo“. Tudi le-ti vojaki dobili so v nagrado dopust do polnoči, toda polkovnik je zajedno odredil, da sleherni vojak, ki „najde“ odslej novčarko katerega svojih tovarišev, dobi 24 ur zapora; oni vojak pa, ki je „izgubil“ dotično novčarko, pa 48 ur zapora. Od tega dneva, pravijo, da nihče ni več „izgubil“ svoje novčarke, toda tudi nihče več ne najde „izgubljenega“ denarja. — Kaj pa, ako bi koji vojak svoj denar izgubil zares, ne po dogovoru? Ali bode moral tudi 48 ur v zapor.

Pazite na otroke! Včeraj poverila je soproga g. Josipa Jure, stannjočega v ulici della Tessa hšt. 38, svojega 15mesečnega sinka svoji 15letni hčeri Franciški v varstvo, ker je mati morala po svojih opravkih iz hiše. Dekle šlo je z otrokom v vežo pred hišo. Fantček je ušel svoji varuhinji in utekel sredi ceste. V istem trenutku prišel je po cesti s kamenjem obložen voz, v katerem je bil vprežen vol. Deček je padel pod vola ki ga je podrl, ker se otrok od strahu ni mogel niti izogniti. Otrok je obležal brez zavesti. Odnegli so ga urno v bolnišnico, toda tam je umrl, ker si je bil pretresel možgane. Dotičnega voznika — 51letnega Ant. Abrama iz Rocola — so zaprili, ker je s

kričanjem preplašil otroka še bolj, namesto da bi bil priskočil k njemu in ga stavil na stran.

Mozgoda. 26letni tapetar Anton Trampus padel je včeraj v neki kampanji pri „Piščancih“ po naključju par metrov globoko. Ulo-mil si je črepijo. Ponesrečenega prenesli so urno v bolnišnico, kjer mu je zdravnik dr. Dolcetti izžagal ulomljeni kos črepije. Ta silno nevarna operacija posrečila se je popolnoma ter se je nadejati, da Trampus ozdravi.

Mlad begun. Včeraj so prijeli stražarji pri sv. Andreju 15letnega L. Kresiča iz Požuna, ki je bil pobegnil z doma, baje, da si ogleda Trst. Siromak je naletel po naključju na slabo vreme, zatorej naj hvali Boga, da ostane pod streho — četudi pod ključem — dokler ga ne odpošljejo domov.

Sodnijsko. 20letni mesarski pomočnik Lepold Concilia je dobil včeraj zaradi pijančevanja mesec dni zapora. Concilia se je dne 29. sept. t. l. na trgu pred bolnišnico sleklet popolnoma do golega in s sunki in udarci odgovoril nadzorniku stražarjev Fitzku, ki ga je pozval, da naj se obleče. Ker je bil Concilia omenjenega dne zares takó pijan, da ni znal kaj počenja, odstopil je javni tožitelj od obtožbe zaradi javnega nasilstva ter zahteval, da se obtoženec obsodi zaradi pijančevanja.

Policijsko. 30 letnega težaka Alojzija Vončina iz Istre so zaprili, ker se je brez posla in imetka klataril po Trstu. Baš tako 41letnega mizarja Alojzija Kosulina iz Kormina. — Zaradi ponočnega razgrajanja zaprili so 2 pijanca, zaradi razgrajanja na ulici po dnevu pa 35letnega kleparja J. Liškerja iz Trsta, 28let. Fr. Višnikarja iz Ljubljane, 41 l. težaka Karla Mandolina in njegovo 48 l. ljubico Marijo Bon iz Ljubljane. — Mariji Starc iz Barkovelj je vkradel včeraj na trgu Ponterosso nepoznan spreten tat novčarko iz žepa, v kateri je bilo 6 gl.

Loterijske številke izžrebane. 16. t. m.:
Praga 69, 21, 44, 40, 30.
Inomost 85, 27, 6, 67, 34.
Sibinj 48, 81, 14, 66, 71.
Lvov 44, 20, 30, 39, 74.

Najnovejše vesti.

Peterburg 16. Vožnja na zapadni progi sibirske železnice pri Krasno Jarsku se otvori še v tem letu.

Aleksandrija 16. Do sinoči je obolelo v Damiette za kolero 16 oseb, umrlo pa 9. Bolezen nastopa v blagi obliki.

Dunajska borza 17. oktobra 1898		
	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	100.50	100.85
„ „ „ v srebru	100.90	100.80
Avstrijska renta v zlatu	121.50	121.85
„ „ „ v kronah	101.20	101.10
Kreditne akcije	399.50	398.50
London 10 let.	120.80	120.85
Napoleoni	9.54	9.53 1/2
20 mark	11.77 1/2	11.76
100 italj. lir	45.25	45.12 1/2

Slovinci pozor!

Naznanjam, da sem prevzel **Taccanijev** prodajalnico jestvin v Barkovljah, katero sem preskrbel prav bogato s **svežim in finim blagom**. Za mnogobrojni obisk se priporoča **Suban Ivan ml.**

Tinct. chinæ nervotica comp.
Prof. dra. Liebera živce okrepčujoč
ELIXIR
Jedino pravi s varstveno znamko križ in sidro.
Pripravljen po predpisu v lekarni Max Fanta v Pragu. Ta priprava je že več let znana kakor izvrstno živce okrepčujoče sredstvo. Steklenica po gl. 1. 2 in 3.50. Dalje priporočajo se **šelodane kapljice sv. Jakoba** kot večkrat izkušeno domače sredstvo. Steklenica 60 nč. in 1 gl. 20 nč. Dobiva se v lekarnah. Glavna zaloga: **L. karna Se-ravalle v Trstu**; dalje: **lekarna Zanetti v Trstu**; stara c. kr. vojaška lekarna na Dunaju, Stefaus-platz, kakor tudi v drugih lekarnah.

SPIRITUS SINEPIS COMPOSITUS (ALGOFON)
je jedino sredstvo proti zobobolu, glavobolu itd. ter se dobiva v stekl. nicah, prevedenih poukom za vporabo, po 20 nč. izključno v premovani
lekarni Praxmarer (Ai due Mori)
Piazza grande, Trst.
Čuvati se je ponarejanj.
Telefon št. 207.